

26 Mart
2024

HAFTALIK GÜNDEM

RASYONEL ÇÖKÜŞ

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu 22 Mart 2024 tarihinde açıkladığı kararla politika faizini bir hamlede yüzde 5 oranında arttırarak yüzde 50'ye yükseltti. Karardan önce faizin yükseltilmesini yalnızca iki kurum savunmuştu. Bunlardan biri burjuvazinin temsilcisi Türkiye Ekonomik ve Politik Araştırmalar Vakfı TEPAV, faizin 5 puan birden yükseltilmesini acil ihtiyaç olarak vurgulamıştı. Fakat bütün yorumlar seçimden önce bu adımın atılmayacağı, bu ay da pas geçilerek faizlerin sabit bırakılacağı yönündeydi.

TEPAV açıklamalarına ilişkin yapılan yorumların gerçekçi bir tarafı var. Çünkü sermaye yetersizliği içindeki işletmeler, borçlarını çevirme telaşında olanlar, kredi kullanmayı isteyenler faizin 5 puan artışının ne anlama geldiğini biliyor ve feryat ediyor. Bütün bunlar seçimlerde iktidar açısından

eksi puan demek. Fakat birkaç haftadır ısrarla belirttiğimiz gibi, istibdat yönetimi ne yapsa ekonomiyi düşürdüğü parasal sıkışmadan kurtaramıyor. Döviz ve altına kaçıışı durduramıyor.

Düşünün, Merkez Bankası döviz bastırarak için, bir hafta içinde aslında olmayan döviz rezervlerinden yaklaşık 20 milyar dolar satmış. Yani MB zar zor bulduğu kredileri, döviz bastırarak için hızla Türk Lirasına çeviriyor. Bu da net rezervlerde yine büyük düşümlere neden oluyor. Çok değil daha geçen ay "MB net rezervlerini eksi 53 milyar dolardan eksi 27,5 milyar dolara düşürdük" diye övünüyordular. Ama bu ay rezervler tekrar eksi 53 milyar dolara düşmüş.

Ekonomi yönetimi bu durumu Erdoğan'a anlatarak "Şimdiden faiz yükseltmezsek seçimden sonra başlayacak döviz yönelmeyi durduramayız.

Yabancı sermayeye güven veremeyiz” diyerek istibdat yönetimini faiz arttırmaya ikna etmiş. Erdoğan bu kararla, AKP'nin 2002 yılında iktidara geldiği dönemde yüzde 46 olan politika faizinin bile üstüne çıkmak zorunda kalmış oluyor. Bütün iddiası, ideolojik yapısı, faiz haram inancı, nas tartışması bir çırpıda çöpe gitmiş oluyor. Erdoğan'ın ne kadar sıkıştığı ortada. Faiz kararının başka bir yönü daha var. Kararla faiz koridorunu da artı/eksi 3'e genişlettiler. Bunun etkisi nedir denilecek olursa, politika faizi en çok haftalık repo faizlerini belirliyor. Ama para en çok gecelik repoda dönüyor. Burada da bankalar yüzde 53 ile yüzde 47 arasında serbest davranabiliyor. Ne var ki bu durum, uygulamada gerçek faizin yüzde 53'e çıkması demek oluyor.

Peki faiz yükselince ne oldu? Döviz fiyatlarını düşürebildi mi? İlk anda aşacağı doğru hareket eden döviz hemen tekrar yükselmeye başladı. Şimdilik faiz kararının açıklandığı seviyelere gelmese de yukarı yönlü hareket sürüyor. Faizin yükselmesi dövizin düşmesine yaramadı. Tıpkı enflasyonun düşmesine yaramadığı gibi.

Şimdi şöyle bir durum var. Faizin yükselmesi halkın katmerli yoksullaşmasına yol açıyor. Buna halkı razı ederken diyorlar ki “sıkın dışinizi bu yolla altın ve döviz de, enflasyonu da düşüreceğiz” Sonuç ne oluyor? Faiz

de yükseliyor, enflasyon da, döviz de. Altın ihracatına kota koymak zorunda kaldıkları için altın da yükseliyor. Yoksulluk ise daha da katmerleniyor. İşte istibdat yönetiminin baş eğdiği neoliberal rasyonel ekonomi politikası bu. AKP, ekonomiyi rasyonel yollarla reel çöküşe sürüklüyor.

AKP'nin Orta Çağ kalıntısı kör inadı, sözde modern neoliberal ekonomi çevrelerinin dogmatik akıl dışı, halk düşmanı yöntemleriyle birleşince ülke kriz üstüne krize sürükleniyor. Şimdi buradan çıkış için neoliberal çevreler başka bir “rasyonel” yol önermeye başladılar. “İMF'ye başvurusun” diye şaşkın ördek yavruları gibi ortada dolanıyorlar. Bu bakış açısı meclisteki muhalefet partilerine de yayılıyor ne yazık ki. Yani bu şaşkın ördek yavruları içinde buldukları zor durumdan kurtulmak için tilkiyi göreve çağırılım diye feryat ediyorlar!

Oysa Türkiye'nin teknik ve parasal kapasitesi bu krizi aşmaya yeter. Yeter ki, halkçı toplumcu planlı bir ekonomiye geçelim. Yeter ki devlet sektörünün öncülüğünde istihdam ve üretim seferberliği başlatalım. Bütün bunlar için gerekli para ise dolar milyoner ve milyarderlerinin banka hesaplarında faiz üstüne faiz getiren bir yatırım olarak duruyor. Servet vergisi ile ekonominin gereksinim duyduğu parayı süper zenginlerden alalım. Türkiye halkının alın teri dökerek yarattığı bu zenginliğin yine Türkiye'nin kurtuluşu için kullanılması en doğal haktır.

SEÇİM HAFTASI

Seçim kampanyası devam ediyor. Erdoğan, Ankara ve İstanbul'da iki büyük miting yaptı. AKP Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş bu mitinglerden önce "Bütün emekliler bu iki konuşmayı takip etsin çünkü cumhurbaşkanımız müjde verecek" diye açıklama yaptı. Ama hiçbir açıklama yapılmadı. İstibdat yönetimi seçim kampanyasında emeklileri oyalamaktan öte bir şey yapamıyor.

Müjde beklentisi boşa çıkınca oyalama taktiklerine sözüm ona kulislerden sızan haberlerle devam ettiler. Güya Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek "Sayın cumhurbaşkanım emeklilere bayram ikramiyesi niye veriyoruz? Dünyada böyle bir uygulama yok" demiş de, Erdoğan da, "Yoksulluktan öldüreceklerin milleti" diye söylenmiş de, efendim, Şimşek de, "Yok öyle değil. İhtiyacı olanları Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı belirlesin, yardım verelim. Niye herkese veriyoruz?" demişmiş...

Erdoğan bir yandan işlerin ters gitmesi yüzünden Şimşek'i de harcayabileceğinin sinyallerini veriyor.

İstanbul mitingi

Erdoğan İstanbul'da, millet bahçesine dönüştürülen Atatürk Havalimanında miting yaptı. Konuşma sırasında "Şimdi sordum emniyet makamlarına, onlar dediler ki bu alanda 650 bin kişi var" dedi. Katılımcılar tam alkışlamaya başlayacakken araya girerek "Gerçi bu alan bir buçuk milyonluk mitinglere alışkın" dedi. Ve katılımın beklenenden düşük oldu-

ğunu kendi ağzından ilan etmiş oldu. Erdoğan aynı zamanda il yönetimini de açık ve ağır biçimde eleştirmiş oldu.

Erdoğan'ın açıklaması, hemen bütün medya kanallarında tartışıldı. Yandaş kesimler, Erdoğan aslında CHP'ye gövde gösterisi yaptı, haydi bakalım CHP böyle bir miting yapsın kaç kişi gelecek, şeklinde yorumlar yaptı. Ramazan dolayısıyla katılımın düşük kaldığı, hava koşullarının kötü olduğu falan da bolca söylendi.

Sonuç olarak, öyle ya da böyle, Erdoğan, son yıllardaki büyük mitinglerin en düşük katılımıyla yüzleşince içinden geçenleri tutamamış görünüyor. Bu sonucun sandığa yansması olasılığına karşı da, bir yandan kendi tabanını uyarmaya çalışıyor.

Erdoğan, son günlerde CHP-DEM işbirliğini hedef alan konuşmalarının dozunu arttırdı. Ama diğer yandan DEM seçmenine "CHP ile işbirliği yaparak sizi kandırıyorlar" diyor. Aynı konuşmalarda, "CHP'ye gönül vermiş kardeşlerim, sizi terörle işbirliğine zorluyorlar" da diyor. Anlaşılan Erdoğan seçim tarihi yaklaştıkça tüm tuşlara birden basma denemesine yönelecek.

Bu arada DEM ile CHP işbirliğinin yaklaşık 20 ilçede kesinleştiği, başkan yardımcılığından idari kadrolara kadar çeşitli düzeylerde anlaşmalar yapıldığı haberleri var. Aynı şekilde DEM içinde, AKP ile işbirliğini savunan güçlü bir kesimin olduğu da biliniyor. Anlaşılan bütün tuşlara birden basma eğilimi sadece Erdoğan'a özgü değil.

RUSYA'DA TERÖR SALDIRISI

22 Mart 2024 tarihinde, akşam saatlerinde Rusya'nın başkenti Moskova'da bir konser salonuna düzenlenen terör saldırısında en az 133 kişi öldü, 60'ı ağır 143 kişi yaralandı.

Saldırı ABD-NATO damgası taşıyor. Tipik bir kontrgerilla saldırısı. Terör saldırısını Ukrayna yönetiminin organize ettiği anlaşılıyor. Saldırının ilk anlarından itibaren ABD "saldırısı İŞİD üstlendi, Ukrayna'nın bir rolü yok" diye açıklama üstüne açıklama yaptı. Fakat İŞİD bildirisinin, terör örgütünün şu an kullanmayı bıraktığı eski versiyonunda kaleme alındığı ortaya çıktı. Tıpkı, İran'da Kasım Süleymani'nin ölüm yıldönümü anmasındaki bombalı saldırı sonrasında yayınlanan İŞİD bildirisi gibi. O günlerde de bildirinin formatı, İŞİD'in arkasına saklanmaya çalışan ABD-İsrail parmağını ortaya çıkarmıştı.

Saldırı, Rusya halkını ve Rusya yönetimini cezalandırma ve yıldırma amacı güdüyor. Soğukkanlı bir katliam düzenleyen emperyalist savaş bloku şu değerlendirmelerden hareket ediyor.

Öncelikle Rusya, Ukrayna Cephesinde durumunu giderek sağlamlaştırdı. Ukrayna saldırısını püskürttü. Ayrıca başta Amerikan egemenleri arasındaki bölünmeden kaynaklanan nedenler yüzünden Ukrayna'ya verilen destekler azaldı. Dünya halkları da, Ukrayna'daki Amerikan-NATO-Nazi saldırısına karşı tepki duymaya başladı. Kısaca Rusya, emperyalist kuşatmayı yarmaya başladı. Rusya yönetimi ve halkı emperyalizme karşı dik durma cesaretini ve iradesini gösterdi.

Cephe başarı kazanan Rusya, ekonomik alandaki saldırıları da dengelemeyi, ekonomik canlılığını sürdürmeyi başardı. Cephedeki ve iç politikadaki başarılarına dayanan Putin, Sovyetler Birliği dağıldıktan sonraki dönemden beri en yüksek katılımı gerçekleştiren seçimlerde, en yüksek oyu alarak ulusal birliği büyük oranda sağladı. Açık bir başarı kazandı.

Bu gelişmeler karşısında kaos, terör ve katliam yollarını seçen ABD yönetimi, saldırıdan 15 gün önce Rusya'da bulunan vatandaşlarına uyarı yayınlayarak kalabalık yerlerden uzak durmaları gerektiğini, bir terör saldırısı beklediklerini açıkladı. Putin, bu açıklamayı

psikolojik savaşın bir parçası olarak gördüklerini belirterek Rusya halkının güvende olduğunu açıkladı. Bu açıklamadan günler sonra, Crocus City Hall katliamı gerçekleşti.

Terör katliamı ile emperyalistler, Rusya yönetimini, hafta sonu eğlenmek için konsere giden gençlerini, çocuklarını halkını koruyamaz duruma düşürdü. Rusya yönetimi, her ne kadar saldırıyı soğukkanlılıkla karşılayabilmiş, yaptığı açıklamalarla ulusal birliği korumayı hedeflediğini ve intikam alacağını göstermiş olsa da büyük darbe aldı. Şimdiye kadar bir sürü büyük sorunu atlatan Rusya yönetimi ve halkı bunu da aşmasını bilecektir.

Emperyalistlerin, böyle büyük çaplı ve vahşi bir saldırıyı içeriden işbirlikçileri olmadan yapması çok zor. Bu da, Rusya içinde emperyalistlerin hâlâ etkili bir ağı olduğunu gösteriyor. Bu zaaf bir de, Rusya ve Çin başta olmak üzere emperyalizme direnen ülke yönetimlerinin henüz aşamadıkları "bu kadar da ileri gidemezler, bu vahşeti de yapamazlar artık" bakışı ile birleşince sonuçlar ağır oluyor. Buradan, Rusya yönetiminin ve halkının emperyalizme karşı daha da tutarlı bir programa ihtiyacı olduğu ortaya çıkıyor.

Rusya bu katliama nasıl bir yanıt verebilir sorusu da akıllara geliyor tabii. En uygun yanıt cephede verilen yanıt olur. Harkov ya da Odessa'yı almaya yönelebilir. Diğer yandan, Ukrayna üst komuta kademesini hedef alabilir. Ama bütün bunlar çok yönlü ve çok hassas dengeler içinde ele alınacaktır. Esas olarak, Rusya yönetiminin cephedeki bugünkü ilerlemeyi yeterli gördüğünü, bu dengeyi uzun bir dönem korumaya dönük bir tutumu olduğu görülüyor. Yine de Rusya yönetimi, gözü keserse cephedeki etkisini yaymaya yönelebilir. Geçen aylarda Türkiye'ye yönelen Amerikan-NATO terör ve şantajları karşısında, istibdat yönetimi ve meclisteki muhalefet partileri baş eğmiş, İsveç'in NATO'ya kabul edilmesinin yolunu açmışlardı. Rusya yönetimi ve halkının bu saldırılar karşısında dik durmasını umalım. Onların zaferi bizim de zaferimiz olacaktır. Onların yenilgisi bizim de yenilgimiz olacaktır. Emperyalist kuşatma altında olan bütün halklar gibi Rusya ve Türkiye halkının da kaderleri birbirine bağlıdır.

FİLİSTİN'DE ATEŞKES KARARI

Amerika nihayet Filistin'de Ramazan ayı boyunca geçerli olmak üzere ateşkes ilan edilmesini önleyen veto-sunu kaldırdı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin ateşkes kararında çekimser oy kullandı. Rusya ve Çin, daha oylamadan önce karara tam destek vereceklerini açıklamıştı. Ateşkes sadece Ramazan ayı boyunca geçici olarak ilan edildi ama bu arada Ramazan ayının ortasına geldik bile.

Amerika, ateşkes kararının ardından İsrail'i yatıştırmak için yaptığı açıklamada "Bu karar bizim Hamas'ın yaptıklarını meşru gördüğümüz anlamına gelmiyor" dedi. Kararın bağlayıcı bir tarafı yok, diyerek de İsrail'in elini serbest bırakacağını söylemiş oldu. Oysa Güvenlik Kurulu kararları uluslararası hukuka göre bağlayıcı.

Amerika, İsrail katliamlarını destekleyen tutumunda aylar sonra ancak ufak bir esneme yaptı. Hepsini bu kadar. Bu ufak değişikliğin altında yaklaşan seçimlerde Biden'in İsrail soykırımına karşı çıkan Amerikan halkının desteğini alma çabası olduğu açık. Aynı zamanda dünya halkla-

rının öfkesi de peşlerini bırakmıyor. Netanyahu hemen bu karara uymayacaklarını açıkladı. Biden ile görüşme planlarını da iptal etti. Hamas kararı olumlu bulduğunu açıkladı. Ama gelinen noktada uluslararası hukuk için bağlayıcı ve meşru olan ateşkes kararını sahada fiilen uygulayabilecek bir güç ne yazık ki yok. İnsanlığın gücü bu vahşeti durdurmaya henüz yetmiyor.

Filistinliler ne pahasına olursa olsun özgürlükleri, onurları ve temel insan hakları için direnişlerini sürdürecekler. En zayıf, en yoksul, en çok zulme uğrayan kardeşlerimiz bu halleriyle Filistin'in ve dünya halklarının emperyalizmden, sömürüden, işgallerden kurtuluş umudunu büyütmeyi başardılar. İsrail'in yenilmezliği efsanesini çöpe attılar. Amerikan emperyalizminin stratejisini sekteye uğrattılar. Dünya halkları ve emperyalist ablukaya direnen ülkeler, er ya da geç Filistinli kardeşlerini fiili olarak da desteklemenin bir yolunu bulacaktır.

Filistinlilerin zaferi hepimizin zaferi, yenilgisi hepimizin yenilgisidir.